

به نام خدا

کلاس درس درگیر، تقویت مشارکت فعال در یادگیری

مولفان :

زهرا پاکدل

مریم پیرعباس

فاطمه خاوری

لیلا صادقی ینگ آباد

پریسا آردی رضائی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

عنوان و نام پدیدآور : کلاس درس درگیر، تقویت مشارکت فعال در یادگیری/مولفان زهرا پاکدل...[و دیگران].

مشخصات نشر : ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری : ۱۱۹ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۵۶۴-۲

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : مولفان زهرا پاکدل، مریم پیرعباس، فاطمه خاوری، لیلا صادقی ینگ آباد، پریسا آردی رضایی.

یادداشت : کتابنامه: ص. [۱۰۵]-۱۱۹.

Group work in education

موضوع : کار گروهی در آموزش و پرورش

آموزش و پرورش -- رویکرد یادگیری گروهی

Team learning approach in education

Active learning

یادگیری فعال

شناسه افزوده : پاکدل، زهرا، ۱۳۷۴-

رده بندی کنگره : LB1۰۳۲

رده بندی دیویی : ۳۷۱/۳۹۵

شماره کتابشناسی ملی : ۹۴۷۴۷۵۰

اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

نام کتاب : کلاس درس درگیر، تقویت مشارکت فعال در یادگیری

مولفان : زهرا پاکدل - مریم پیرعباس - فاطمه خاوری

لیلا صادقی ینگ آباد - پریسا آردی رضایی

ناشر : ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۲

چاپ : زیرجد

قیمت : ۹۶۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان :

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۵۶۴-۲

تلفن مرکز بخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

چاپ و نشر ارسطو
Chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	فصل اول: جوهر یادگیری مشارکتی.....
۵	تعریف مشارکت فعال در کلاس درس
۷	تأثیر مشارکت بر نتایج یادگیری
۱۰	باز کردن مولفه های یادگیری مشارکتی
۱۲	ارتباط بین مشارکت و انگیزه دانشجویی
۱۴	ایجاد فرهنگ کلاس درس که تعامل را ترویج می کند
۱۷	نقش معلم در تقویت مشارکت فعال
۱۹	بینش تحقیق: مزایای یک کلاس درس درگیر
۲۱	تنظیم صحنه برای یک محیط یادگیری درگیر
۲۵	فصل دوم: استراتژی های فعال برای برنامه ریزی درسی
۲۵	طراحی درس با در نظر گرفتن تعامل
۲۷	ترکیب روش ها و روش های آموزشی متنوع
۳۰	هنر ترکیب فناوری برای یادگیری فعال
۳۲	همسو کردن برنامه درسی با علایق دانش آموزان و ارتباط با دنیای واقعی
۳۵	استراتژی های تمایز برای پاسخگویی به سبک های یادگیری متنوع
۳۷	یادگیری مبتنی بر پروژه: یک کاتالیزور برای تعامل
۳۹	متوازن سازی ساختار و انعطاف پذیری در برنامه های درسی
۴۲	مطالعات موردی: اجرای موفقیت آمیز طرح های درس فعال
۴۵	فصل سوم: پرورش مشارکت فراگیر
۴۵	پرورش یک کلاس درس پاسخگوی فرهنگی
۴۷	شناخت و رسیدگی به تفاوت های یادگیری
۵۰	استراتژی هایی برای جذب زبان آموزان انگلیسی
۵۲	ترویج برابری جنسیتی در مشارکت در کلاس درس
۵۴	نقش ملاحظات اجتماعی و اقتصادی در تعامل

ایجاد فعالیت ها و تکالیف فراگیر	۵۷
یادگیری مشارکتی برای مشارکت فراگیر	۵۹
ارزیابی و تنظیم برای فراگیری	۶۲
فصل چهارم: قدرت پرسش و بحث.....	۶۵
ایجاد سوالات موثر برای تحریک تفکر انتقادی	۶۵
تسهیل بحث های معنادار کلاس درس	۶۷
سمینارهای سقراطی: تشویق گفتگوی متفکرانه	۷۰
پرسشگری همتا به همتا برای یادگیری فعال	۷۳
هنر کاوشگری: فراتر از پاسخ های سطحی	۷۵
راهبردهایی برای جذب دانش آموزان درونگرا و محتاط	۷۷
محیط های یادگیری آنلاین و ترکیبی: بحث های سازگار	۸۰
ارزیابی و تقویت تکنیک های پرسش و بحث	۸۲
فصل پنجم: یادگیری حرکتی و تجربی.....	۸۷
بهره برداری از هوش جنبشی برای تعامل	۸۷
شبیه سازی های تعاملی و تجربیات مجازی	۸۹
سفرهای میدانی و تجربیات دنیای واقعی در آموزش	۹۲
فعالیت های آموزشی عملی در سراسر موضوعات	۹۴
استفاده از آموزش در فضای باز و مبتنی بر طبیعت	۹۷
نقش بازی در درگیری شناختی	۹۹
تضمین ایمنی و فراگیری در یادگیری تجربی	۱۰۲
منابع و مأخذ.....	۱۰۵
منابع فارسی	۱۰۵
منابع لاتین	۱۱۸

فصل اول

جوهر یادگیری مشارکتی

تعریف مشارکت فعال در کلاس درس

مشارکت فعال در کلاس یکی از جنبه های حیاتی محیط های یادگیری موثر است که به طور قابل توجهی به تجربه آموزشی کلی کمک می کند. در ایران، تعریف مشارکت فعال مستلزم بررسی پویایی های فرهنگی، اجتماعی و آموزشی است که مشارکت دانش آموزان را شکل می دهد. این فصل به ماهیت چندوجهی یادگیری مشارکتی در ایران می پردازد و بر اهمیت آن در پرورش یک سیستم آموزشی پویا و مؤثر تأکید می کند.

میراث فرهنگی غنی ایران نقشی محوری در شکل دادن به پویایی مشارکت فعال در کلاس دارد. ماهیت جمع گرای جامعه ایران بر انسجام و همکاری گروهی تأکید دارد. در زمینه آموزشی، این به ترجیح برای محیط های یادگیری تعاملی و مشارکتی تبدیل می شود. دانش آموزان اغلب زمانی که احساس اجتماع و اهداف مشترک را در کلاس درس درک می کنند، فعال تر درگیر می شوند. شناخت و احترام به این ظرایف فرهنگی برای مربیان با هدف تسهیل مشارکت فعال در بین دانش آموزان ایرانی ضروری است.

نظام آموزشی ایران در سال های اخیر با تأکید فزاینده بر رویکردهای یادگیری دانش آموز محور و فعال دستخوش تحولات چشمگیری شده است (وزارت آموزش و پرورش ایران، ۱۳۹۰، ص ۱۲). سند ملی تحول بنیادین در آموزش و پرورش بر اهمیت روش های آموزشی تعاملی برای افزایش مشارکت دانش آموز تأکید می کند (وزارت آموزش و پرورش

ایران، ۱۳۹۰، ص ۱۷). این تغییر سیاست با روندهای جهانی در آموزش همسو است و تعهد به پرورش مهارت های تفکر انتقادی و یادگیری مستقل در بین دانش آموزان را منعکس می کند (یونسکو، ۲۰۱۷، ص ۳۳). در نتیجه، کلاس های درس در ایران به طور فزاینده ای به فضاهایی تبدیل می شوند که مشارکت فعال نه تنها تشویق می شود، بلکه نهادینه می شود.

در عصر دیجیتال، فناوری نقشی محوری در شکل دهی شیوه های آموزشی از جمله مشارکت فعال در کلاس های درس ایرانی دارد. ادغام فناوری های هوشمند و پلت فرم های آنلاین راه های جدیدی را برای یادگیری تعاملی و مشارکتی باز کرده است (رستمی و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۲۰۸). کلاس های مجازی، برنامه های آموزشی و انجمن های آنلاین فرصت هایی را برای دانش آموزان فراهم می کند تا فعالانه با محتوای درسی درگیر شوند و با همسالان خود فراتر از محیط کلاسی سنتی همکاری کنند. ادغام فناوری با اهداف گسترده تر چشم انداز ۲۰۲۵ ایران، با تأکید بر نقش فناوری در ارتقای آموزش و پرورش جامعه دانش محور همسو می شود (معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، ۱۳۹۶، ص ۵۶).

در حالی که مشارکت فعال به طور فزاینده ای در کلاس های درس ایرانی ضروری شناخته می شود، چالش های متعددی همچنان وجود دارد. حجم کلاس های بزرگ، منابع محدود و روش های سنتی تدریس می تواند مانع اجرای استراتژی های تعاملی شود (فرهادی، ۲۰۱۸، ص ۷۵). علاوه بر این، انتظارات فرهنگی در رابطه با نقش معلمان و دانش آموزان ممکن است به عنوان موانعی برای رویکردهای یادگیری مشارکتی تر عمل کنند (کریمی، ۱۳۹۸، ص ۱۰۲). پرداختن به این چالش ها مستلزم شناخت همه جانبه عوامل فرهنگی و نهادی مؤثر بر آموزش در ایران است.

با این حال، این چالش ها همچنین فرصت هایی برای نوآوری و بهبود ایجاد می کنند. ابتکارات ترویج آموزش معلمان در روش های یادگیری فعال (وزارت آموزش و پرورش ایران، ۲۰۲۰، ص ۲۸) و پروژه های تحقیقاتی مشارکتی که استراتژی های تعامل مؤثر را

بررسی می‌کنند (عباسی و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۴۵) تعهد به غلبه بر موانع و تقویت بیشتر را نشان می‌دهند. محیط یادگیری تعاملی تأثیر مشارکت فعال بر نتایج دانش‌آموز، تمرکز اصلی در گفتمان بر یادگیری مشارکتی است. در ایران، تحقیقات حاکی از همبستگی مثبت بین مشارکت فعال در کلاس و پیشرفت تحصیلی است (کرمی و همکاران، ۱۳۹۲، ص ۷۸). دانش‌آموزانی که فعالانه در بحث‌ها، فعالیت‌های گروهی و تکالیف حل مسئله شرکت می‌کنند، تمایل دارند سطوح بالاتری از درک و حفظ مطالب درسی را نشان دهند (رحیمی و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۱۱۲). این یافته‌ها بر اهمیت ترکیب راهبردهای یادگیری فعال برای ارتقای کیفیت آموزش و بهبود نتایج دانش‌آموزان در بافت ایرانی تاکید می‌کند.

جوهر یادگیری مشارکتی در ایران شامل درک دقیقی از ابعاد فرهنگی، سیاستی، فناوری و آموزشی است. مشارکت فعال نه تنها تشویق می‌شود، بلکه در سیاست‌ها و شیوه‌های آموزشی نیز گنجانده شده است. در حالی که چالش‌ها همچنان ادامه دارند، تلاش‌های مداوم برای یکپارچه‌سازی فناوری، روش‌های آموزشی نوآورانه و رویکردهای مشارکتی نشان‌دهنده تعهد به پرورش محیط‌های یادگیری پویا و مؤثر است. با شناخت و پرداختن به عوامل فرهنگی و نهادی منحصربه‌فرد موجود، مربیان در ایران می‌توانند تأثیر مشارکت فعال را بر نتایج دانش‌آموزان افزایش دهند و به توسعه مستمر چشم‌انداز آموزشی کشور کمک کنند.

تأثیر مشارکت بر نتایج یادگیری

رابطه بین مشارکت دانش‌آموز و پیامدهای یادگیری یک جنبه حیاتی از تحقیق و عمل آموزشی است. در زمینه آموزشی ایران، درک اینکه چگونه مشارکت بر نتایج یادگیری تأثیر می‌گذارد، برای مربیان، سیاست‌گذاران و محققانی که به دنبال افزایش اثربخشی سیستم آموزشی هستند، ضروری است. این بخش تأثیر چندوجهی مشارکت بر نتایج یادگیری در ایران را با در نظر گرفتن عوامل فرهنگی، آموزشی و فناوری که به این رابطه پویا کمک می‌کنند، بررسی می‌کند.

بافت فرهنگی ایران به طور قابل توجهی بر شیوه‌هایی که در آن مشارکت آشکار می‌شود و بر نتایج یادگیری تأثیر می‌گذارد تأثیر می‌گذارد. در یک جامعه جمع‌گرا مانند ایران، که در آن روابط اجتماعی و بین‌فردی بسیار ارزشمند است، مشارکت دانش‌آموزان اغلب شامل تلاش‌های مشترک و فعالیت‌های گروهی است. تحقیقات نشان می‌دهد که رویکردهای آموزشی حساس فرهنگی که با این ارزش‌ها همسو هستند، می‌توانند تأثیر مثبتی بر نتایج یادگیری داشته باشند (عباسی و نادری، ۲۰۲۲، ص ۱۳۴). تأکید بر تعاملات اجتماعی در فرآیند یادگیری به درک کل‌نگر از مطالب کمک می‌کند، درک و حفظ را افزایش می‌دهد (رحمتی و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۵۶).

رویکردهای آموزشی مؤثر نقش مهمی در تعیین تأثیر مشارکت بر نتایج یادگیری دارند. در سال‌های اخیر، ایران شاهد تغییر به سمت روش‌های تدریس دانش‌آموز محور بوده است که با روندهای جهانی همسو شده است (وزارت آموزش و پرورش ایران، ۲۰۲۱، ص ۳۲). این رویکردها بر مشارکت فعال، تفکر انتقادی و مهارت‌های حل مسئله تأکید دارند که همگی با بهبود نتایج یادگیری مرتبط هستند (کرباسی و نصیری، ۲۰۲۳، ص ۸۹). درگیر کردن دانش‌آموزان در بحث‌های تعاملی، فعالیت‌های عملی، و پروژه‌های مشارکتی، درک عمیق‌تری از موضوع را تقویت می‌کند و حفظ دانش را ارتقا می‌دهد (فرزانه و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۱۰۲).

ادغام فناوری در چشم‌انداز آموزشی ابعاد جدیدی را برای تأثیر مشارکت بر نتایج یادگیری به ارمغان آورده است. در ایران، استفاده از فناوری‌های هوشمند، بسترهای آنلاین و اپلیکیشن‌های آموزشی به طور فزاینده‌ای رواج یافته است (حسینی و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۱۷۸). این ابزارها فرصت‌هایی را برای تجارب یادگیری تعاملی و شخصی فراهم می‌کنند که سبک‌های یادگیری متنوع را ارائه می‌دهد (شیرازی و همکاران، ۲۰۱۹، ص ۴۵). مطالعات حاکی از همبستگی مثبت بین تعامل با واسطه فناوری و پیشرفت تحصیلی است و پتانسیل ابزارهای دیجیتال برای افزایش نتایج یادگیری را برجسته می‌کند (رحیمی و موسوی، ۲۰۲۳، ص ۲۲۱).

اندازه‌گیری تأثیر مشارکت بر نتایج یادگیری نیازمند استراتژی‌های ارزیابی قوی است. روش‌های ارزیابی سنتی ممکن است ماهیت چند وجهی یادگیری مشارکتی را کاملاً نشان ندهند. رویکردهای ارزشیابی تکوینی، مانند ارزشیابی همتایان، خودارزیابی، و ارزیابی‌های پروژه محور، درک جامع تری از تسلط دانش آموزان بر محتوا و مهارت‌های کسب شده از طریق مشارکت ارائه می‌دهد (بازرگان و همکاران، ۲۰۱۸، ص ۶۷). این روش‌های ارزیابی جایگزین با اهداف گسترده‌تر ترویج تفکر انتقادی و کاربرد عملی دانش در نظام آموزشی ایران همسو هستند.

در حالی که تأثیر مشارکت بر نتایج یادگیری به طور کلی مثبت است، چالش‌هایی وجود دارند که توجه را ایجاب می‌کنند. اندازه کلاس‌های بزرگ، منابع محدود و سطوح مختلف دسترسی فن‌آوری در میان دانش‌آموزان، موانعی را برای ایجاد محیط‌های یادگیری جذاب ایجاد می‌کند (مهدوی نژاد و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۹۳). علاوه بر این، پرداختن به نیازهای یادگیری فردی در کلاس‌های درس متنوع نیازمند رویکردهای مناسب برای مشارکت است (احمدی و همکاران، ۲۰۱۹، ص ۱۱۲). با این حال، این چالش‌ها با تمرکز بر آموزش معلمان، توسعه برنامه درسی و ادغام فناوری برای غلبه بر موانع و بهینه‌سازی تأثیر مشارکت بر نتایج یادگیری، فرصت‌هایی را برای نوآوری ارائه می‌کنند (معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، ۲۰۱۹، ص ۴۵).

تأثیر مشارکت بر نتایج یادگیری در بافت آموزشی ایران رابطه‌ای پویا و چند وجهی است که توسط عوامل فرهنگی، آموزشی و فناوری شکل گرفته است. شناخت تفاوت‌های فرهنگی، پذیرش آموزش‌های دانش‌آموز محور، بهره‌گیری از فناوری، و اجرای روش‌های ارزیابی جایگزین، مؤلفه‌های ضروری برای بهینه‌سازی این تأثیر هستند. در حالی که چالش‌ها پابرجا هستند، تلاش‌های مداوم برای رسیدگی به این چالش‌ها و استفاده از فرصت‌ها نشان دهنده تعهد به ارتقای کیفیت کلی آموزش در ایران است. با درک و به کارگیری قدرت مشارکت، مربیان و سیاست‌گذاران می‌توانند به بهبود مستمر نتایج یادگیری و تجربه آموزشی دانش‌آموزان در ایران کمک کنند.

باز کردن مولفه های یادگیری مشارکتی

یادگیری مشارکتی یک مفهوم چند وجهی است که شامل یک تعامل پویا از اجزای مختلف است که به یک تجربه آموزشی معنادار و تعاملی کمک می کند. در ایران، درک پیچیدگی های این مؤلفه ها برای مربیان، سیاست گذاران و محققانی که به دنبال ارتقای کیفیت آموزش هستند، حیاتی است. این بخش به کاوش در مؤلفه های کلیدی یادگیری مشارکتی می پردازد و اهمیت و پیوند آنها را در چشم انداز آموزشی ایران بررسی می کند. درگیری شناختی هسته اصلی یادگیری متعهدانه است که نشان دهنده فرآیندهای ذهنی فعالی است که دانش آموزان در طول فعالیت های آموزشی انجام می دهند (فردریکس و همکاران، ۲۰۰۴، ص ۷۶). در ایران، پرورش درگیری شناختی شامل طراحی برنامه های درسی است که مهارت های تفکر انتقادی دانش آموزان را به چالش می کشد، حل مسئله را تشویق می کند و درک عمیق محتوای درسی را ارتقا می دهد (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران، ۲۰۲۲، ص ۳۴). با باز کردن درگیری شناختی، مربیان می توانند استراتژی هایی را توسعه دهند که کنجکاوی فکری و مشارکت فعال در فرآیند یادگیری را تحریک می کند.

درگیری عاطفی یک مؤلفه حیاتی است که به طور قابل توجهی بر تجربه کلی یادگیری تأثیر می گذارد. در ایران که جنبه های فرهنگی و اجتماعی آموزش از ارزش بالایی برخوردار است، ایجاد یک محیط یادگیری مثبت و حمایتی از اهمیت بالایی برخوردار است (کریمی و حسینی، ۲۰۲۱، ص ۸۸). درگیری عاطفی شامل احساس ارتباط دانش آموزان با موضوع موضوع، همسالانشان و خود محیط یادگیری است (اسکینر و همکاران، ۲۰۱۶، ص ۱۱۲). مربیان در ایران با شناخت و پرداختن به جنبه های عاطفی یادگیری، می توانند حس تعلق و انگیزه را در دانش آموزان پرورش دهند.

درگیری رفتاری شامل اقدامات قابل مشاهده و مشارکت دانش آموزان در فرآیند یادگیری است (اپلتون و همکاران، ۲۰۰۸، ص ۲۱۰). در کلاس های درس ایرانی، ترویج تعامل رفتاری شامل ترکیب روش های آموزشی تعاملی، تشویق بحث های گروهی و ارائه

تجربیات یادگیری عملی است (وزارت آموزش و پرورش ایران، ۲۰۲۰، ص ۴۵). باز کردن اجزای درگیری رفتاری به مربیان اجازه می‌دهد تا استراتژی‌های آموزشی مؤثری را شناسایی کنند که مشارکت دانش‌آموز را افزایش می‌دهد و به یک محیط کلاس درس پر جنب و جوش و تعاملی کمک می‌کند.

مشارکت اجتماعی بر اهمیت یادگیری مشارکتی و تعامل با همسالان در محیط آموزشی تأکید دارد (کاهو، ۲۰۱۳، ص ۵۶). در ایران، جایی که جمع‌گرایی عمیقاً در فرهنگ ریشه دوانده است، تقویت مشارکت اجتماعی مستلزم ایجاد فرصت‌هایی برای دانش‌آموزان برای همکاری، اشتراک ایده‌ها و همکاری در پروژه‌ها است (حسینی و رستمی، ۲۰۱۹، ص ۷۸). باز کردن اجزای مشارکت اجتماعی اهمیت ایجاد حس اجتماعی در کلاس درس و ادغام فعالیت‌های مشترکی را که منعکس‌کننده تعاملات دنیای واقعی است، برجسته می‌کند.

مشارکت فرهنگی، زمینه فرهنگی را که آموزش در آن صورت می‌گیرد تصدیق می‌کند و به دنبال همسویی شیوه‌های تدریس با ارزش‌ها و هنجارهای محلی است (هافستد، ۲۰۱۱، ص ۱۰۲). در ایران درک و احترام به ظرایف فرهنگی جزء لاینفک آموزش مؤثر است (کریمی، ۱۳۹۷، ص ۱۳۴). باز کردن اجزای مشارکت فرهنگی شامل گنجاندن نمونه‌های فرهنگی مرتبط، دیدگاه‌های متنوع و دانش بومی در برنامه درسی است. این رویکرد نه تنها ارتباط محتوای آموزشی را افزایش می‌دهد، بلکه حس هویت فرهنگی و غرور را در بین دانش‌آموزان تقویت می‌کند.

در عصر دیجیتال، مشارکت تکنولوژیکی به عنوان یک جزء حیاتی از یادگیری مشارکتی ظاهر شده است. در ایران، جایی که تأکید فزاینده‌ای بر فناوری در آموزش وجود دارد (معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، ۲۰۲۳، ص ۴۵)، باز کردن این مؤلفه مستلزم بررسی چگونگی ادغام مؤثر ابزارهای دیجیتال در برنامه درسی است. چه از طریق پلتفرم‌های آنلاین، شبیه‌سازی‌های تعاملی یا تجربیات واقعیت مجازی، تعامل فن‌آوری امکانات جدیدی را برای درگیر کردن دانش‌آموزان و گسترش مرزهای محیط‌های یادگیری سنتی ارائه می‌دهد.

بازگشایی مؤلفه‌های یادگیری مشارکتی در ایران مجموعه‌ای غنی از عناصر شناختی، عاطفی، رفتاری، اجتماعی، فرهنگی و فناوری را نشان می‌دهد که به یک تجربه آموزشی جامع کمک می‌کند. شناخت ارتباط متقابل این مؤلفه‌ها برای مربیان و سیاست‌گذارانی که به دنبال طراحی استراتژی‌های مؤثری هستند که نیازها و ترجیحات متنوع دانش‌آموزان را برآورده می‌کنند، ضروری است. با درک و استفاده از این مؤلفه‌ها، چشم انداز آموزشی در ایران می‌تواند به سوی آینده‌ای پویاتر، فراگیرتر و جذاب‌تر تکامل یابد.

ارتباط بین مشارکت و انگیزه دانشجویی

مشارکت و انگیزه دانش‌آموز مؤلفه‌های جدایی‌ناپذیر تجارب یادگیری مؤثر هستند و درک ارتباط ظریف بین این دو برای مربیان در ایران ضروری است. این فصل به بررسی تأثیر متقابل بین درگیری و انگیزش در بافت آموزشی ایران می‌پردازد و به عوامل فرهنگی، آموزشی و روانی که بر مشارکت فعال دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری تأثیر می‌گذارد، می‌پردازد.

در ایران، جایی که جمع‌گرایی و ارزش‌های جمعی تأثیر قابل‌توجهی دارند (تریاندیس، ۱۹۹۵)، درک تفاوت‌های فرهنگی که بر انگیزه دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارند، بسیار مهم است. تأکید بر خانواده و اجتماع در فرهنگ ایرانی اغلب به حوزه آموزشی نیز تسری پیدا می‌کند و بر انگیزه دانش‌آموزان برای موفقیت نه تنها برای نفع شخصی بلکه برای بهبود جوامع خود تأثیر می‌گذارد (حسینچاری، ۱۳۹۷، ص ۵۶). این انگیزه جمعی می‌تواند به طور قابل توجهی به مشارکت کمک کند، زیرا دانش‌آموزان هدف و معنا را در فعالیت‌های تحصیلی خود در زمینه اجتماعی بزرگتر پیدا می‌کنند.

مربیان در ایران به طور فزاینده‌ای به اهمیت همسویی رویکردهای آموزشی با نیازهای انگیزشی دانش‌آموزان پی برده‌اند. ادغام استراتژی‌های یادگیری فعال، پروژه‌های مشارکتی و برنامه‌های کاربردی در دنیای واقعی می‌تواند انگیزه درونی دانش‌آموزان را با مرتبط‌تر و معنادارتر کردن تجربه یادگیری افزایش دهد (امیری و همکاران، ۲۰۲۱،

ص ۸۷). علاوه بر این، ایجاد استقلال و انتخاب در تکالیف یادگیری به عنوان یک عامل انگیزشی در بافت ایرانی شناسایی شده است که به دانش آموزان اجازه می دهد تا سفر آموزشی خود را در دست بگیرند (محمدپور و همکاران، ۲۰۱۹، ص ۱۲۴).

نظریه‌های روان‌شناختی بینش‌های ارزشمندی در مورد ارتباط بین مشارکت و انگیزه ارائه می‌کنند. تئوری خود تعیینی (دسی و رایان، ۱۹۸۵) بیان می‌کند که دانش آموزان زمانی بیشترین انگیزه را دارند که احساس استقلال، شایستگی و ارتباط داشته باشند. در بافت ایران، پرورش این نیازهای روانی برای حفظ سطوح بالای تعامل حیاتی است (احمدی و صادقی، ۲۰۲۰، ص ۱۰۲). ایجاد یک محیط یادگیری حمایتی و فراگیر که در آن دانش آموزان احساس شایستگی و ارتباط داشته باشند می‌تواند بر انگیزه آنها برای مشارکت فعال در فرآیند یادگیری تأثیر مثبت بگذارد.

وقتی فناوری به صورت استراتژیک در چشم انداز آموزشی ادغام شود، می‌تواند به عنوان یک انگیزه قوی برای مشارکت دانش آموزان عمل کند. پلتفرم‌های یادگیری مجازی، برنامه‌های آموزشی و عناصر بازی‌سازی شده بر تمایل دانش‌آموزان به تجربیات دیجیتال سرمایه‌گذاری می‌کنند (جعفرزاده کنارساری و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۱۷۸). در ایران، دسترسی روزافزون به منابع دیجیتال و فرصت‌های یادگیری آنلاین با ماهیت فن‌آوری نسل جوان همسو می‌شود و به طور بالقوه انگیزه را از طریق تجربیات یادگیری جدید و تعاملی افزایش می‌دهد (سازمان انجمن صنفی فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران، ۲۰۲۰، ص ۴۵).

علیرغم همبستگی مثبت بین مشارکت و انگیزه، چالش‌ها در حفظ سطوح پایدار هر دو در طول سفر تحصیلی ادامه دارند. فشارهای بیرونی، مانند امتحانات پرمخاطره و انتظارات اجتماعی، می‌تواند بر انگیزه درونی دانش آموزان تأثیر منفی بگذارد (عسگری و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۶۵). علاوه بر این، انتقال از آموزش سنتی به آموزش‌های دانش‌آموز محور ممکن است چالش‌های اولیه را برای مربیان و دانش‌آموزان ایجاد کند که مستلزم تغییر الگو در نگرش نسبت به یادگیری و تدریس است (فرهادی، ۲۰۱۹، ص ۸۹).

برای تقویت انگیزه و مشارکت پایدار، مربیان در ایران می‌توانند ترکیبی از راهبردهای حساس فرهنگی را به کار گیرند. گنجاندن عناصر فرهنگ ایرانی در برنامه درسی، ایجاد فرصت‌هایی برای پروژه‌های مشارکتی و جامعه محور، و شناخت و تجلیل از دستاوردهای دانش‌آموزان می‌تواند به ایجاد یک محیط یادگیری مثبت و انگیزشی کمک کند (نصری و همکاران، ۲۰۲۳، ص ۱۱۲). علاوه بر این، توسعه حرفه‌ای مداوم برای مربیان که بر نظریه‌های انگیزشی و شیوه‌های آموزشی مؤثر تمرکز دارد، می‌تواند معلمان را برای ایجاد کلاس‌های درس پویا و جذاب توانمند کند.

ارتباط بین درگیری و انگیزش دانش‌آموز در بافت آموزشی ایران، تأثیر متقابل پیچیده و چندوجهی عوامل فرهنگی، آموزشی و روان‌شناختی است. شناخت ارزش‌های فرهنگی که انگیزه‌های دانش‌آموزان را شکل می‌دهند، همسو کردن رویکردهای آموزشی با نیازهای انگیزشی، و استفاده استراتژیک از فناوری، گام‌های مهمی در جهت پرورش یک محیط یادگیری است که در آن مشارکت و انگیزه رشد می‌کند. در حالی که چالش‌ها وجود دارد، اجرای استراتژی‌های حساس فرهنگی و توسعه حرفه‌ای مستمر برای مربیان می‌تواند به چشم‌انداز آموزشی مثبت و انگیزشی در ایران کمک کند.

ایجاد فرهنگ کلاس درس که تعامل را ترویج می‌کند

ایجاد یک فرهنگ کلاس درس که مشارکت را تقویت می‌کند، یک جنبه مهم آموزش و یادگیری مؤثر است. در بافت ایران که پویایی‌های فرهنگی، اجتماعی و آموزشی در هم تنیده شده‌اند، ایجاد چنین فرهنگی مستلزم درک دقیق عوامل منحصر به فرد مؤثر بر رفتار و مشارکت دانش‌آموزان است. این بخش به بررسی راهبردهایی برای پرورش محیط کلاس درس در ایران می‌پردازد که نه تنها مشارکت فعال را تشویق می‌کند، بلکه ارزش‌ها و آرزوهای نظام آموزشی را نیز منعکس می‌کند.

عوامل فرهنگی تأثیر بسزایی در شکل‌گیری فرهنگ کلاس درس در ایران دارد. ماهیت جمع‌گرای جامعه ایران بر روابط بین فردی و هماهنگی گروهی تأکید دارد (تریاندیس، ۱۳۷۴، ص ۷۸). در کلاس درس، این به ترجیح یادگیری مشارکتی و احساس اجتماع

تبدیل می شود (جوادی و مهرمحمدی، ۱۳۹۰، ص ۱۳۴). معلمانی که قصد ارتقای مشارکت را دارند باید با این ظرایف فرهنگی هماهنگ شوند و فعالیت‌های مشترک و بحث‌های گروهی را که با ارزش‌های جمعی ریشه‌دار در فرهنگ ایرانی طنین‌انداز می‌شود، در خود بگنجانند.

ایجاد یک فرهنگ کلاس درس مساعد برای مشارکت مستلزم تغییر به سمت آموزش دانش آموز محور است. نظام آموزشی ایران با تأکید بر اهمیت مشارکت دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری به تدریج در این مسیر حرکت کرده است (وزارت آموزش و پرورش ایران، ۱۳۹۸، ص ۲۲). رویکردهای دانش‌آموز محور، مانند یادگیری مبتنی بر مشکل و پروژه‌های گروهی مشارکتی، دانش‌آموزان را برای ایفای نقش فعال در آموزش خود توانمند می‌سازد و احساس مالکیت و مسئولیت را پرورش می‌دهد (رحمتی و زارع، ۱۳۹۹، ص ۵۶). این تغییر آموزشی با روندهای جهانی در آموزش همسو است و از توسعه مهارت‌های تفکر انتقادی در بین دانش‌آموزان ایرانی حمایت می‌کند.

کیفیت روابط معلم و دانش آموز به طور قابل توجهی بر فرهنگ کلاس درس و مشارکت دانش آموز تأثیر می‌گذارد (پیانتا و همکاران، ۲۰۰۳، ص ۱۱۲). در ایران که احترام به مرجعیت ریشه عمیقی دارد، برقراری روابط مثبت بین معلمان و دانش‌آموزان از اهمیت بالایی برخوردار است (ریاضی، ۱۳۹۷، ص ۸۹). معلمان می‌توانند با نشان دادن علاقه واقعی به رفاه دانش‌آموزان، ارائه بازخورد سازنده و ایجاد محیط یادگیری حمایتی، چنین روابطی را پرورش دهند (صفوی و کرمی، ۱۳۹۱، ص ۴۵). این تعاملات مثبت به احساس اعتماد و امنیت کمک می‌کند و دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا فعالانه در فعالیت‌های کلاس شرکت کنند.

ادغام فناوری در کلاس درس ابزار قدرتمندی برای ارتقای تعامل بین دانش‌آموزان ایرانی است. تلفن‌های هوشمند، تبلت‌ها و برنامه‌های آموزشی راه‌هایی را برای تجربه‌های یادگیری تعاملی ارائه می‌دهند (خیرخواه و همکاران، ۲۰۱۹، ص ۲۰۴). پلتفرم‌های مجازی و منابع آنلاین می‌توانند پروژه‌ها و بحث‌های مشترک را فراتر از محدودیت‌های کلاس فیزیکی تسهیل کنند (واعظی و حجازی، ۲۰۲۱، ص ۷۸). استفاده از فناوری با

چشم انداز وسیع تر ایران برای توسعه آموزشی همسو می شود و دانش آموزان را برای مشارکت فعال در عصر دیجیتال آماده می کند.

تنوع فرهنگی غنی ایران، فرهنگ کلاسی را می طلبد که دربرگیرنده و با احترام به دیدگاه های مختلف باشد (نصیری و صبوری، ۱۳۹۶، ص ۱۰۲). ایجاد یک محیط فراگیر مستلزم شناخت و ارزش گذاری پیشینه و تجربیات فرهنگی همه دانش آموزان است. معلمان می توانند دیدگاه های متنوعی را در برنامه درسی بگنجانند، جشنواره های فرهنگی را جشن بگیرند و بحث های آزاد درباره تفاوت های فرهنگی را ترویج کنند (پورحسین گیلکجانی، ۱۳۹۵، ص ۴۵). با انجام این کار، آنها به فرهنگ کلاس درس کمک می کنند که تنوع را در بر می گیرد، مشارکت را تشویق می کند و دانش آموزان را برای شهروندی جهانی آماده می کند.

علیرغم تلاش ها برای ایجاد یک فرهنگ کلاس درس جذاب، موانع ممکن است پابرجا باشند. نابرابری های اقتصادی، موانع زبانی و سطوح مختلف تجربیات آموزشی قبلی می توانند بر مشارکت دانش آموز تأثیر بگذارند (احمدی و حاتمی، ۲۰۲۰، ص ۶۷). پرداختن به این چالش ها مستلزم رویکردی پیشگیرانه، از جمله حمایت هدفمند از دانش آموزانی که با موانع روبرو هستند، آموزش متمایز، و همکاری با خانواده ها و جوامع است (وزارت آموزش و پرورش ایران، ۲۰۲۲، ص ۳۴). با شناخت و رفع این موانع، مربیان می توانند فرهنگ کلاسی فراگیرتر و عادلانه تری ایجاد کنند.

ایجاد فرهنگ کلاس درس که مشارکت در ایران را ترویج می کند، نیازمند رویکردی کل نگر است که تفاوت های فرهنگی، استراتژی های آموزشی، ادغام فناوری، روابط مثبت، فراگیری و رفع موانع را در نظر می گیرد. با همسویی شیوه های آموزشی با ارزش های فرهنگی، تشویق آموزش دانش آموز محور، تقویت روابط مثبت معلم و دانش آموز، ادغام فناوری، پذیرش تنوع و رسیدگی به موانع، مربیان می توانند یک فرهنگ کلاس درس پویا و فراگیر ایجاد کنند. این امر به نوبه خود به تجربه آموزشی جذاب تر و غنی تر برای

دانش آموزان ایرانی کمک می کند و با اهداف گسترده تر سیستم آموزشی همسو می شود.

نقش معلم در تقویت مشارکت فعال

مشارکت فعال در کلاس فقط به دانش آموزان وابسته نیست. نقش معلم به همان اندازه در ایجاد محیطی که مشارکت را تشویق و حفظ می کند، حیاتی است. این بخش به بررسی مسئولیت های چند وجهی معلمان در ایران می پردازد و بر تأثیر آنها در شکل دادن به پویایی مشارکت فعال در کلاس درس تأکید می کند.

یکی از مسئولیت های اولیه معلمان در پرورش مشارکت فعال، ایجاد یک محیط یادگیری حمایتی و فراگیر است. در ایران، جایی که ارزش های فرهنگی بر احترام به اقتدار تأکید دارند، معلمان نقش اصلی را در تنظیم لحن کلاس دارند (حسینی و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۳۴). برقراری ارتباط مثبت با دانش آموزان، تشویق ارتباط باز و ایجاد فضای امن برای بیان جنبه های اساسی نقش معلم است (اصلائی، ۱۳۹۸، ص ۵۶). معلمان با ایجاد فضای حمایتی می توانند دانش آموزان را برای مشارکت فعال در بحث ها و فعالیت های مشترک توانمند کنند.

حرکت به سمت رویکردهای تدریس دانش آموز محور در ایران شتاب بیشتری می گیرد و با روندهای آموزشی جهانی همسو می شود (وزارت آموزش و پرورش ایران، ۲۰۲۱، ص ۲۲). معلمان تشویق می شوند تا فراتر از روش های سنتی مبتنی بر سخنرانی حرکت کنند و از آموزش هایی که به طور فعال دانش آموزان را در فرآیند یادگیری مشارکت می دهند، استقبال کنند (سرآبادانی و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۸۹). این انتقال مستلزم تغییر پارادایم در نقش معلم از انتشار دهنده اطلاعات به تسهیل کننده یادگیری است (ریچاردز، ۲۰۲۰، ص ۱۱۲). با ترکیب فعالیت های تعاملی، بحث های گروهی و پروژه های عملی، معلمان می توانند مشارکت فعال را تحریک کنند و سبک های یادگیری متنوع را برآورده کنند.

درک و ادغام ظرایف فرهنگی برای معلمانی که با هدف تقویت مشارکت فعال در کلاس های درس ایرانی ضروری است. ماهیت سلسله مراتبی جامعه ایرانی ممکن است بر تمایل دانشجویان برای بیان نظرات خود به صورت آشکار تأثیر بگذارد (مظاهری و عطاآبادی، ۱۳۹۷، ص ۷۶). معلمان باید از نظر فرهنگی حساس باشند و تعادل بین تشویق مشارکت و احترام به هنجارهای فرهنگی را تشخیص دهند (فرزان و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۴۵). استراتژی‌هایی مانند گنجاندن نمونه‌های مرتبط فرهنگی در مواد آموزشی و تصدیق دیدگاه‌های متنوع به یک رویکرد فراگیر فرهنگی کمک می‌کنند.

در عصر دیجیتال، معلمان می‌توانند از فناوری به عنوان ابزاری قدرتمند برای افزایش مشارکت فعال در کلاس های درس ایرانی استفاده کنند. ادغام نرم افزارهای آموزشی تعاملی، انجمن های آنلاین و منابع چند رسانه ای می‌تواند علاقه دانش آموزان را جلب کرده و تعامل را تسهیل کند (اسفندیاری و همکاران، ۲۰۲۳، ص ۱۲۴). معلمان باید در استفاده از این ابزارهای فناورانه مهارت داشته باشند و با تغییر چشم انداز آموزشی سازگار باشند (رنجبر و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۲۰۵). علاوه بر این، ارائه راهنمایی در مورد استفاده مسئولانه و موثر از فناوری تضمین می‌کند که این فناوری به یک عنصر حمایتی در پرورش یادگیری فعال تبدیل می‌شود.

نقش معلم فراتر از تسهیل مشارکت فعال است و مکانیسم‌های ارزیابی و بازخورد مؤثر را شامل می‌شود. استراتژی‌های ارزشیابی تکوینی، مانند آزمون‌های منظم، پروژه‌های گروهی، و بحث‌های کلاسی، به معلمان اجازه می‌دهد تا درک دانش‌آموزان را در زمان واقعی بسنجند (حاتمی و همکاران، ۲۰۱۹، ص ۶۷). بازخورد به موقع و سازنده بینش‌هایی را در مورد پیشرفت دانش آموزان ارائه می‌دهد و خود اندیشی را تشویق می‌کند (سعیدی و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۱۱۲). ماهیت تکرار شونده ارزیابی و بازخورد، یک چرخه مداوم بهبود را تقویت می‌کند و دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا فعالانه در فرآیند یادگیری درگیر بمانند.

پذیرش نقش معلم در پرورش مشارکت فعال مستلزم تعهد به توسعه حرفه ای مستمر و یادگیری مادام العمر است. معلمان باید در مورد نظریه های آموزشی نوظهور، شیوه های آموزشی و پیشرفت ها در زمینه های مربوطه خود مطلع باشند (خلیل زاده و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۸۹). شرکت در کارگاه‌ها، کنفرانس‌ها و جوامع یادگیری مشارکتی، بینش‌ها و ابزارهای ارزشمندی را در اختیار معلمان قرار می‌دهد تا راهبردهای آموزشی خود را ارتقا دهند (رحیمیان و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۳۴). یک رویکرد پیشگیرانه برای توسعه حرفه ای تضمین می کند که معلمان در طول حرفه خود تسهیل کننده های مؤثر یادگیری فعال باقی می مانند.

نقش معلم در پرورش مشارکت فعال در کلاس های درس ایرانی، چندوجهی و پویا است. از ایجاد یک محیط یادگیری حمایتی گرفته تا پذیرش رویکردهای دانش‌آموز محور، ترکیب حساسیت فرهنگی، استفاده از فناوری، اجرای استراتژی‌های ارزیابی مؤثر و تعهد به توسعه حرفه‌ای مستمر، معلمان در شکل‌دهی تجربه آموزشی نقش اساسی دارند. با شناخت تأثیر معلمان در پرورش مشارکت فعال، ذینفعان آموزشی می توانند برای توانمندسازی مربیان و ایجاد محیط های یادگیری پر جنب و جوش و جذاب در ایران همکاری کنند.

بینش تحقیق: مزایای یک کلاس درس درگیر

یادگیری مشارکتی در محیط کلاس درس ایرانی مزایای فراوانی را به همراه دارد که فراتر از پیشرفت تحصیلی است. این بخش به بینش‌های تحقیقاتی می‌پردازد که مزایای چندوجهی پرورش محیطی را که در آن دانش‌آموزان فعالانه در سفر یادگیری خود مشارکت می‌کنند، روشن می‌سازد.

تحقیقات به طور مداوم نشان می دهد که مشارکت فعال در کلاس درس به طور قابل توجهی به رشد شناختی دانش آموزان ایرانی کمک می کند. دانش آموزان با درگیر شدن فعالانه با محتوای درسی از طریق بحث، وظایف حل مسئله و فعالیت های مشارکتی، مهارت های تفکر انتقادی را تحریک می کنند (محمدی، ۲۰۲۱، ص ۴۵). این

تعامل درک عمیق‌تری از موضوع را ارتقا می‌دهد و توانایی اتصال و به کارگیری دانش را در حوزه‌های مختلف افزایش می‌دهد (رضوی، ۲۰۲۲، ص ۷۸). علاوه بر این، ماهیت تعاملی یادگیری مشارکتی، خلاقیت و نوآوری را تقویت می‌کند، مهارت‌های ضروری برای پیمایش در دنیایی به‌طور فزاینده پیچیده و به هم پیوسته (فتحی، ۲۰۲۰، ص ۱۱۲).

فراتر از رشد شناختی، یادگیری مشارکتی به رفاه اجتماعی و عاطفی دانش‌آموزان ایرانی کمک می‌کند. مشارکت فعال در فعالیت‌ها و بحث‌های گروهی، حس تعلق و اجتماع را تقویت می‌کند (اعتمادی فر و همکاران، ۱۳۹۸، ص ۵۶). این جنبه مشترک یادگیری به ویژه در بافت فرهنگی ایران، جایی که انسجام اجتماعی بسیار ارزشمند است، اهمیت دارد. دانش‌آموزانی که فعالانه در کلاس درس شرکت می‌کنند، به احتمال زیاد مهارت‌های قوی بین فردی، همدلی و توانایی‌های ارتباطی مؤثر را توسعه می‌دهند (حسینی، ۱۳۹۲، ص ۸۹). این مهارت‌ها نه تنها برای موفقیت تحصیلی ضروری هستند، بلکه به هوش هیجانی و تاب‌آوری کلی دانش‌آموزان نیز کمک می‌کنند.

کلاس‌های درس درگیر در ایران دانش‌آموزان را برای چالش‌هایی که در دنیای واقعی با آنها روبرو خواهند شد آماده می‌کند. دانش‌آموزان با مشارکت فعال در تکالیف حل مسئله و مطالعات موردی، مهارت‌های عملی را پرورش می‌دهند که مستقیماً به شغل آینده آنها قابل انتقال است (نجفی، ۱۳۹۰، ص ۳۴). توانایی کار مشترک، تفکر انتقادی، و سازگاری با شرایط متغیر، دانشجویان ایرانی را برای موفقیت در بازار کار به سرعت در حال تحول قرار می‌دهد (اخوان، ۲۰۲۲، ص ۱۲۳). تجربیات یادگیری درگیر، پیچیدگی‌های سناریوهای دنیای واقعی را منعکس می‌کند و به دانش‌آموزان فرصت می‌دهد تا دانش نظری را در موقعیت‌های عملی به کار گیرند.

تحقیقات به طور پیوسته یک همبستگی مثبت را بین مشارکت فعال کلاس درس و انگیزه دانش‌آموزان در بافت ایرانی نشان می‌دهد. دانش‌آموزانی که احساس می‌کنند فعالانه در فرآیند یادگیری خود مشارکت دارند، به احتمال زیاد انگیزه بیشتری برای